

Наталія Іванівна Ситник,

здобувач кафедри педагогіки та психології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ЗАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКО-КАНАДСЬКОЇ СПІВПРАЦІ В СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто передумови зародження розвитку академічних зв'язків між Чернівецьким та Саскачеванським університетами, які започаткували українсько-канадські зв'язки в галузі освіти й науки.

Відзначено, що найвагомим результатом співробітництва двох навчальних закладів є відкриття в Чернівецькому університеті Центру канадських студій імені Рамона Гнатишина. Відповідно до мети він займається такими проектами: поглиблення стосунків із канадськими державними та регіональними установами; обмін науковцями та студентами з канадськими вищими навчальними закладами; дослідження в галузі канадських студій; поповнення фондів і вдосконалення діяльності бібліотеки Центру; розширення досвіду студентів.

Ключові слова: *українсько-канадська співпраця, Саскачеванський університет, Чернівецький університет, обмін студентами, наукова діяльність, конференція, літні курси українознавства, навчальний процес, українська діаспора.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інтеграційні процеси в сучасному суспільному житті активізували міждержавні зв'язки у сфері освіти. В умовах сьогодення вони стали каталізатором збагачення та вдосконалення багатогранної діяльності навчальних закладів різних типів і форм власності, упровадження передових педагогічних та інформаційних технологій у підготовку сучасних конкурентоспроможних фахівців, нарощування науково-педагогічного потенціалу різних держав світу. Уже понад три десятиліття успішно розвиваються багатогранні українсько-канадські зв'язки, офіційно започатковані в другій половині 70-х років минулого століття. Основу їх заклала угода про співробітництво між Чернівецьким державним університетом і Саскачеванським університетом. Доречно зазначити, що вона була єдиним до

початку 90-х років офіційним державним документом такого плану та засвідчила доцільність, плідність і перспективність зафіксованих у ній ідей, положень та намірів щодо міжнародної співпраці в освітній галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Водночас доводиться констатувати, що вперше напрацьований досвід міжнародного університетського співробітництва в сфері вищої освіти ще не привернув увагу дослідників. Щоправда, окремі його аспекти знайшли відображення в працях учасників цього процесу – професорів Ю. Макара й І. Руснака, а також висвітлено в публікаціях тогочасної та республіканської місцевої преси.

Мета статті – проаналізувати умови становлення й особливості розвитку співпраці Чернівецького та Саскачеванського університетів, її роль у розбудові багатоаспектної діяльності вищих навчальних закладів України і Канади.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У післявоєнний період, коли Радянський Союз перебував у стані “холодної війни” з країнами капіталістичного світу, ймовірність встановлення двосторонніх зв’язків між ученими, які представляли антагоністичні ідеологічні системи, була мінімальною. На середину 70-х років лише єдиний з радянських вузів – Ленінградський університет співпрацював з Каритонським університетом в Оттаві. Але у цій співпраці були задіяні лише представники точних наук. Була також спроба налагодити таке співробітництво між Київським та Альбертським університетами, але вона виявилась невдалою, оскільки із закордонного стажування не повернувся один із київських фізиків, що в ті часи розцінювалося як “зрада батьківщини”. Тож коли в червні 1977 року на запрошення Товариства “Україна”, яке здійснювало культурні зв’язки з українцями за кордоном, до Києва прибув тодішній ректор Саскачеванського університету, доктор Роберт Беггі заявив, що його університет хотів би розпочати співпрацю з одним із західноукраїнських університетів. Міністерство вищої та середньої спеціальної освіти УРСР

вирішило, що суб'єктом такої співпраці повинен бути Чернівецький університет.

Слід зазначити, що причиною зацікавлення доктора Бегга українською культурою та його візиту в Україну був такий факт. Декілька років перед тим Товариство “Україна” подарувало місту Саскатуну, де, власне, розташований Саскачеванський університет (його названо іменем провінції, хоча її столицею є інше місто – Реджайна, і там є свій університет), бронзову скульптуру Лесі Українки, яка, однак, через протести місцевої української громади проти прийняття “більшовицького дарунку”, не була встановлена у місті. Ясна річ, що канадські українці не протестували проти Лесі Українки, а лише у такий спосіб – проти поневолення України в тодішньому СРСР. Однак після того, як вляглися пристрасті, українська громада Саскатуну знайшла в особі доктора Бегга людину, котра пройнялася українською справою. За його словами, на нього справили глибоке враження високопатріотичні поезії Лесі Українки, з якими він познайомився у перекладі. Урешті-решт пам'ятник установлено на університетському кемпусі. У його відкритті брала участь делегація діячів культури з України, а доктора Бегга з дружиною запросили до Києва, де він висловив свою пропозицію, яка й започаткувала співпрацю українського університету з канадським. Угода була підписана 5 липня 1977 року у Чернівцях. Вона передбачала взаємини у навчальній, науковій та культурній галузях. Неодмінною умовою з канадського боку була вимога обміну студентами. З позицій звичної між вищими навчальними закладами співпраці – то цілком зрозуміла невід'ємна умова її здійснення. Тим паче, що серед студентів Саскачеванського університету було чимало канадських і навіть американських громадян українського походження. Це були нащадки наших співвітчизників, які в різні часи з економічних чи політичних мотивів залишили рідний край та влилися в поліетнічне суспільство Країни кленового листка або сусідніх США [2].

Співпраця просувалася досить швидко. Наступного літа Чернівці відвідала триособова група деканів – Мак Келум, Нільсон і Черрі, – яка,

відповідно, хотіла з'ясувати можливості взаємодії в галузі повної вищої освіти, а також у сфері природничих та гуманітарних наук. У вересні того ж 1978 року вперше з офіційним візитом Канаду відвідала делегація Чернівецького університету на чолі з ректором Костянтином Червінським. До неї входили декан історичного факультету Юрій Макар і старший викладач кафедри англійської мови Роман Турчин. Цей візит завершив перший етап співпраці – взаємне ознайомлення з навчальним процесом і постановкою та можливостями обміну і в науково-дослідній галузі [1].

Відповідно до угоди перша група канадських студентів прибула до Чернівців влітку 1978 року. Очолила її тодішній керівник кафедри української мови Саскачеванського університету Рома Франко. На восьмитижневу програму прибуло п'ять студентів. Вони вивчали українську мову, літературу, слухали лекції з історії та культури України. Однак тут виникли деякі проблеми. Слід зазначити, що українська сторона при складанні навчальних програм для канадських студентів не врахувала їхнього рівня опанування української мови. Організатори навчання вважали, що раз вони українського походження, то само собою повинні знати мову. Знати її вони загалом знали, але не настільки, щоб зрозуміти ті “високі мовні матерії”, якими проводились заняття. Тож довелося програму перебудувувати у процесі роботи перших літніх курсів українознавства. Але перший візит канадських студентів в Україну закінчився успішно.

Упродовж наступних кількох років із саскачеванськими студентами приїздив професор загального мовознавства Торонтського університету Едвард Бурштинський – високоерудована, віддана науці і навчанню молода людина, котра зробила помітний вклад у розвиток співпраці двох університетів. До речі, професор Бурштинський уможливив співпрацю на особистій основі науковцям Чернівецького та Торонтського університетів, допоміг науковою літературою і навчальними посібниками чернівецьким науковцям.

Однак на перешкоді повноцінному обмінові між обома університетами у ті, тепер уже досить віддалені роки, стала тодішня загальнодержавна політика

СРСР, яка декларувала бажання до міжнародної співпраці, а насправді не допускала (там, де могла) виїзду радянської молоді за кордон, щоб та “не заражалася нездоровим духом” або, крий Боже, “заразившись”, не пробувала там залишитися. Як наслідок, упродовж 1977–1979 років Чернівці відвідало 9 канадських студентів і 8 викладачів, два з них із студентами, а інші у складі офіційних делегацій. На жаль, з нашого боку до Саскатуну поїхало за той же час лише 8 викладачів, з того троє у складі вищезгаданої делегації. Щоправда, “на жаль” лише для співпраці загалом. Бо ті, хто відвідав Канаду вже тоді змогли зібрати цікавий матеріал для своїх наукових занять та для вдосконалення навчального процесу. Канадській стороні важко було зрозуміти, чому українська не виконує умов Договору і не відправляє своїх студентів до Саскачеванського університету. Адже обмін студентами мав бути стрижнем співпраці [3, с. 14].

Слід зазначити, що через ідеологічні перепони відрядити чернівецьких студентів до Саскачеванського університету вдалося лише наприкінці 80-х років, тобто під час горбачовської перебудови, а, точніше, лише напередодні розпаду Радянського Союзу. З того часу і дотепер студенти Чернівецького університету постійно перебувають у своїх канадських партнерів, здебільшого на семестровому навчанні, групами по три особи. Найактивнішу участь у цій формі співпраці беруть студенти факультету іноземних мов, історичного, економічного й юридичного факультетів. Вони набувають у Канаді не лише знання англійської чи французької мов. Туди вони тепер їдуть, опанувавши їх на достатньому рівні, щоб могли засвоювати знання та набиратися досвіду в обраній ними фаховій галузі – економіка, історія, міжнародні відносини, політологія, право. Потік канадських студентів у зворотному напрямку останніми роками дещо звузився. Приїзять в основному на короткотривалі програми студенти-економісти, очолювані Борисом Кіщуком.

Відсутність можливості посилати понад десять років студентів до Канади якоюсь мірою компенсувалася можливістю відряджати туди викладачів. Зокрема, за перше десятиліття дії угод Саскачеванський університет відвідало

34 викладачі й аспіранти Чернівецького університету. З них 14 представляли кафедри англійської і французької мов, решта – різні факультети університету. Серед тих, хто пройшов стажування у Саскачеванському університеті: фізики Микола Ткач, Степан Мельничук, Іван Григоращук, Василь Бакай; математики Федір Сопронюк, Богдан Коваль; філологи Валентина Бузинська, Борис Бунчук, Оксана Івасюк, Богдан Мельничук, Іван Руснак; географ Ярослав Жупанський. Кожен з них за час свого перебування в Канаді зібрав матеріал для подальшої наукової роботи або щось набув для використання у навчальному процесі.

Необхідно відзначити, що найбільш помітний вклад у розвиток міжуніверситетських контактів зробили історики Чернівецького університету. У різні роки Канаду відвідували Юрій Макар, Георгій Кожолянко, Анатолій Круглашов, Любомир Михайлина, Євген Сахновський, Олександр Сич, Сергій Федуняк, Володимир Фісанов, Петро Яценюк та ін. Тривалий час вони спільно з канадськими науковцями розробляли тему “Роль національно-етнічних груп в освоєнні західних земель Канади”.

Якщо прослідкувати документально хронологію розвитку співпраці обох університетів, то спочатку угоди поновлювалися кожних п'ять років, а починаючи з 1987 року, вони укладаються на десять років. Угоди конкретизуються робочими програмами на кожних два-три роки.

Зазначимо, що найбільш плідними виявилися наукові взаємини обох університетів. Вони розвивалися шляхом обміну інформацією, архівними і друкованими матеріалами, обміну науковцями в різних ділянках знань, проведення спільних наукових конференцій, видання за їх результатами матеріалів.

Зібрані науковцями матеріали лягли в основу написання дисертацій. Зокрема, Олександр Сич 1984 року захистив кандидатську дисертацію на тему “Слов'янська еміграція Австро-Угорщини в заселенні та освоєнні канадського Заходу (кінець XIX – початок XX ст.)”, а через десять років докторську – на

тему “Імміграція та її місце в соціально-економічному розвитку Канади (1900–1939 рр.)”.

У вересні 1989 року Олександр Макар в Інституті історії Академії наук УРСР захистив кандидатську дисертацію на тему “Немарксистська історіографія історії українського поселення в Канаді”. По переїзді 1990 року до Канади він працює в Альбертському університеті, досліджуючи українсько-канадську проблематику.

Уже в умовах незалежної України на історичному факультеті підготували і захистили по канадській тематиці кандидатські дисертації Сергій Федуняк “Релігійні конфесії і громадсько-політичні організації українців Канади (1891–1914 рр.)” (1994 рік), Сергій Панцир “Індійська імміграція в Канаді в історичній ретроспективі” (1997 рік), Тарас Лупул “Сучасна імміграція в Канаді: основні тенденції та особливості” (2000 рік), Віталій Макар “Соціально-політична інтеграція українців у поліетнічне суспільство Канади” (2002 рік). Науковцями історичного факультету в процесі опрацювання теми опубліковано численні статті у наукових та публіцистичних виданнях.

Ще однією формою наукової співпраці між обома університетами є спільне проведення конференцій або запрошення на наукові форуми колег з університету-побратима. Одним із перших таких форумів, як їх тоді називали, була Всесоюзна етнографічна конференція, проведена в Чернівцях у 1984 році спільно з Інститутом етнографії АН СРСР, що очолював академік Юліан Бромлей. На конференції працювала українсько-канадська секція, на якій змістовні доповіді зробили Юрко Фотій і Леррі Беррон із Саскачеванського університету, останній – про канадських індіанців. З Торонтського університету доповідав Едвард Бурштинський, а з Едмонтону – Радомир Білаш. У жовтні 1985 року в Саскатуні відбулася конференція “Українці в Канаді: погляд з обох боків океану”. Чернівецький університет мав бути представлений п’ятьма науковцями. Проте, з “ініціативи” всесоюзного міністерства вищої і середньої спеціальної освіти на конференцію поїхали двоє – доценти Юрій Макар та Любомир Михайлина.

Згодом, уже у жовтні 1990 року, у Чернівцях відбулась українсько-канадська конференція, присвячена 100-літтю українського поселення в Канаді. Серед організаторів було, крім університетів, Міністерство культури провінції Альберта. На конференцію прибула делегація на чолі з міністром, разом – понад 10 осіб. Учасники конференції відвідали село Небилів на Івано-Франківщині, звідки походили перші достовірно відомі українські поселенці в Канаді Іван Пилипів та Василь Єлиняк. Конференцію-відповідь канадці провели у травні наступного року в Едмонтоні. У ній взяла участь українська делегація у складі 14 науковців.

Важливим результатом активної співпраці двох університетів стало відкриття в травні 2005 року в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича Центру канадських студій імені Рамона Гнатишина. Його метою було забезпечення наукової бази для вивчення Канади як відкритого, плюралістичного та демократичного державного устрою та суспільства.

Для налагодження навчальної і наукової роботи при Центрі організовано Канадську бібліотеку, яка створює книжковий фонд наукової та дидактичної літератури, наочних посібників, відеоматеріалів. На сьогодні бібліотека нараховує понад тисячу примірників. Поповнення бібліотечного фонду здійснюється за допомогою Саскачеванського університету, громадських організацій, зокрема, Фундації Гнатишина, приватних осіб з українського походження Канади, а також за допомогою Посольства Канади в Україні.

Окремою сферою діяльності Центру є навчальна робота. Оскільки, як уже зазначалося, Чернівецький університет став одним із провідних центрів канадознавства, відповідно, навчальна робота зосереджується на викладанні таких спеціалізованих курсів: “Канадська федерація: історія і сучасність”, “Сучасна зовнішня політика Канади”, “Адміністративно-територіальний устрій Канади”, “Соціально-політична інтеграція українців у поліетнічне середовище Канади”, “Українська імміграція до Канади: історія і сьогодення”, “Українсько-канадські міжлюдські та міждержавні стосунки”.

Забезпечуючи навчальний процес, Центр канадських студій запрошує англомовних викладачів з Канади для викладання семестрових курсів за навчальним планом магістратури або курсів за вибором студентів третього-четвертого років навчання.

Ураховуючи цілі та мету діяльності, Центр канадських студій імені Рамона Гнатишина займається такими проектами: поглиблення стосунків із канадськими державними і регіональними установами; обмін науковцями та студентами з канадськими вищими навчальними закладами; дослідження в галузі канадських студій; поповнення фондів і вдосконалення діяльності бібліотеки Центру, включаючи on-line ресурси; розширення досвіду студентів.

У лютому 2010 р. Центр організував першу в Україні конференцію, присвячену канадським студіям. Серед її учасників були канадознавці з Нідерландів, Ірландії, Польщі й Німеччини – останню представляв віцепрезидент Товариства канадських студій німецькомовних країн професор Мартин Кустер. З українських канадців були присутні доктор Роман Єренюк із Центру українсько-канадських студій Манітобського університету, Оріся Трач – бібліотекознавець Манітобського університету, доктор Валерій Полковський із Сейнт Альберту (провінція Альберта).

Центр українсько-канадських студій ім. Кулів при Канадському інституті українських студій в Альбертському університеті представляв Ярс Балан. Він виголосив одну з двох доповідей про видатного маляра Василя Курилика (1927–1997 рр.), чие родинне коріння тягнеться з буковинського села Борівці Кіцманського району. Окрім підтримки центрів діаспорних студій в українських університетах, Центр українсько-канадських студій ім. Кулів також активно допомагає розвитку канадських студій в Україні і посприяв першій доставці канадських книг до Центру імені Рамона Гнатишина.

Значна частина виступів була присвячена порівняльному аналізу, взаєминам між Канадою й Україною та суто канадським темам, а в понад третині доповідей ішлося про різні аспекти українського життя в Канаді. Варто зазначити, що на конференції були присутні українські студенти й науковці

Тарас Лупул, Іван Патарак, Ігор Кобель, Юлія Заячук та Юлія Балицька, які вже побували в Канаді завдяки дослідним дотаціям Канадського інституту українських студій, що діє в Альбертському університеті (Едмонтон).

У межах співробітництва двох університетів науковці кафедри педагогіки та методики початкового навчання (згодом – освіти) активно досліджували розвиток національної освіти і педагогічної думки українців у Канаді. За результатами їх пошуків захищено одну докторську та шість кандидатських дисертацій, опубліковано понад сотню монографій, навчальних посібників і наукових статей у фахових виданнях. Зокрема, доцент Іван Руснак захистив докторську дисертацію “Розвиток українського шкільництва у Канаді (кінець ХІХ–ХХ ст.)” (2001 р.), а також видав монографії “Лариса Мурович. Життя і творчість” (1997 р.) у співавторстві з М. Липкою, “Іван Боднарчук. Життя і педагогічна діяльність” (1999 р.) у співавторстві з С. Романюк, “Українська література Канади і формування національної свідомості канадських українців” (1999 р.) та “Розвиток українського шкільництва у Канаді (кінець ХІХ–ХХ ст.)”. Завдяки його зусиллям на кафедрі сформувалася група молодих дослідників, які успішно вивчали різні аспекти життєдіяльності української діаспори в Канаді і захистили кандидатські дисертації. Це, зокрема, С. Романюк “Педагогічна діяльність Івана Боднарчука в контексті розвитку українського шкільництва у Канаді” (2001 р.), Г. Бигар “Українська педагогічна преса Канади як фактор розвитку рідномовного шкільництва в діаспорі (друга половина ХХ ст.)” (2006 р.), О. Палійчук “Педагогічні ідеї та освітня діяльність Антоніни Горохович (1913–1997)” (2007 р.), І. Піц “Педагогічні ідеї та освітня діяльність Василя Луціва (1920–2005 рр.)” (2009 р.), А. Богданюк “Виховний потенціал української дитячої літератури Канади” (2012 р.), Л. Біленкова “Педагогічні засади та практика родинного виховання в українській діаспорі Канади” (2013 р.).

Для забезпечення навчально-виховного процесу зі спеціальності “Початкове навчання” (викладаються спецкурси “Педагогіка української діаспори”, “Виховний потенціал дитячої літератури української діаспори”,

нормативні курси “Історія педагогіки”, “Основи родинного виховання”) науковці кафедри видали навчальні посібники “Українське шкільництво в Канаді” (2002 р.), “Українська педагогічна преса Канади і рідномовне шкільництво в діаспорі” (2006 р.), “Антоніна Горохович: педагогічні ідеї та освітня діяльність” (2008 р.), “Перлини творчості: Дитяча література українського зарубіжжя” (2012 р.), “Українське родинне виховання в Канаді” (2013 р.) та ін.

До дослідницької діяльності активно долучалися студенти кафедри. Вони проводили пошукову роботу і за її результатами писали реферати, доповіді та повідомлення на наукові конференції, виконували курсові, дипломні і магістерські роботи.

Завдяки діяльності викладачів і студентів кафедри в науковий обіг введено невідомі та маловідомі матеріали про розвиток національного шкільництва і виховання в українському зарубіжжі, повернуто забуті або навмисне замовчувані імена багатьох відомих педагогів, письменників, культурно-просвітницьких діячів, які в умовах діаспори примножували духовні скарби українського народу, берегли та розвивали його мову, звичаї, традиції й обряди, збагачували ними культури інших народів.

Співпраця обох університетів поступово поширювалася і на інші сфери життя Чернівців та Саскатуну. Завдяки їй почався обмін учнями, працівниками міських рад, виробничої сфери, культури.

Підкреслимо, що співробітництво Чернівецького і Саскачеванського університетів, зокрема в ділянках історії, літератури, педагогіки, призвело до поживлення зацікавленості канадською проблематикою в університетських та науково-дослідних колективах усієї України. Чернівецький університет заслужено здобув визнання наукової громадськості України як один із провідних центрів канадознавства, а Саскачеванський університет єдиний на всю Північну Америку має таку тривалу співпрацю з українським університетом [4].

Висновки. Отже, співпраця обох університетів стала дійсно здобутком не лише їх, але й надбанням інших регіонів України та загалом обох держав. Про її значення, увагу до неї свідчить і те, що почесними докторами Чернівецького університету стали генерал-губернатор Канади Рамон Гнатишин, прем'єр-міністр уряду провінції Саскачеван Рой Романів, ректор Саскачеванського університету Джордж Айвені, а також його радник з питань міжнародних зв'язків професор Асіт Саркар. У свою чергу, канадський університет титулом почесного доктора відзначив ректора Чернівецького університету професора Степана Костишина.

Розвитку співпраці університетів з канадського боку суттєво сприяли колишній президент Світового конгресу українців Дмитро Ципівник, бізнесмен та громадсько-політичний діяч Степан Держко, знаний економіст Борис Кіщук, виконавчий директор Саскачеванського відділення Конгресу українців Канади Остап Скрипник, який з вересня 2002 року обійняв посаду виконавчого директора Головної управи КУК у Вінніпезі.

Безумовно, творчі взаємини попри труднощі, що виникали на їх шляху, принесли обопільну користь обом університетам, стали прикладом для налагодження співпраці в галузі освіти і науки іншим навчальним закладам та установам України і Канади.

Перспективою подальших розвідок у даному напрямку вважаємо вивчення українсько-канадських зв'язків у галузі загальної середньої освіти, які започатковані завдяки співпраці Чернівецького та Саскачеванського університетів.

Список використаної літератури

1. Горизонти співробітництва // Радянський студент. – 1979. – 5 січня.
2. Договір про співробітництво ратифіковано // Радянський студент. – 1978. – 10 лютого.
3. Макар, Ю. І. Чернівецький і Саскачеванський університети: 25 років співпраці / Юрій Макар // Історико-політичні проблеми сучасного світу : збірник наукових статей. – Чернівці : Рута, 2002. – Т. 9. – С. 11–19.

4. Руснак, І. С. Співробітництво України з українською діаспорою Канади в галузі освіти на рубежі століть / Іван Руснак // Матеріали V конгресу МАУ. – Чернівці, 2002. – С. 220–227.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Руснак І. С.

Стаття надійшла до редакції 20.02.2014.

Ситник Н. И. Зарождение украинско-канадского сотрудничества в сфере высшего образования

В статье рассмотрены предпосылки зарождения развития академических связей между Черновицким и Саскачеванским университетами, которые начали украинско-канадские связи в области образования и науки.

Отмечено, что наиболее значимым результатом сотрудничества двух учебных заведений является открытие в Черновицком университете Центра канадских студий имени Рамона Гнатишина. Согласно цели он занимается такими проектами: углубление отношений с канадскими государственными и региональными учреждениями; обмен учеными и студентами с канадскими вузами; исследования в области канадских студий; пополнение фондов и совершенствование деятельности библиотеки Центра; расширение опыта студентов.

Ключевые слова: украинско-канадское сотрудничество, Саскачеванский университет, Черновицкий университет, обмен студентами, научная деятельность, конференция, летние курсы украиноведения, учебный процесс, украинская диаспора.

Sytnyk N. I. The origin of the Ukrainian-Canadian cooperation in higher education

The article deals with the preconditions of the emergence of academic links between Chernivtzi and the University of Saskatchewan, who started Ukrainian-Canadian relations in the sphere of education and science.

Agreement on cooperation between the two universities signed July 5, 1977, provided the exchange of teachers and students to enrich the learning process experience in Canada and Ukraine to prepare highly competitive professionals forming and deepening their language (English, Ukrainian, French) and professional competence, and enhance cooperation in science.

The most fruitful in the context of Ukrainian-Canadian relations were the achievements of scientists Faculty of History University of Chernivtzi. This includes doctoral and master's theses, joint research, conferences and symposia, publishing monographs, textbooks, publishing articles in professional and journalistic publications.

It is noted that the most significant result of cooperation between the two schools are opening in Chernivtzi University Center for Canadian Studies behalf Hnatyshyn. For the purpose he engaged in the following projects: deepening

relationship with the Canadian government and regional institutions, exchange of scientists and students from Canadian institutions of higher education, research in the field of Canadian Studies, replenishment and improvement of the library's Center, expanding the experience of the students.

It is shown that under the cooperation between the two university academics department of pedagogy and methodology of primary education (later – education) are investigated development of national education and teaching thinking Ukrainian in Canada. Based on the results of their searches reserved a doctorate and six master's theses, published over a hundred books, textbooks and scientific articles in professional journals.

The cooperation and Chernivtzi University of Saskatchewan has been emphasized, particularly in the areas of history, literature, education, significantly contributed to the revival of interest in Canadian issues in university and research groups all over Ukraine. Chernivtzi University deservedly received recognition of Ukrainian scientific community as one of the leading centers, University of Saskatchewan and the only one in all of North America has a long-term cooperation with Ukrainian university.

Keywords: *Ukrainian-Canadian cooperation, University of Saskatchewan, University of Chernivtzi exchange students, research activities, conferences, summer courses in Ukrainian educational process, the Ukrainian diaspora.*